

DEMOS

NYHEDSBREV

NR. 72 VINTER 2002

Den der offentligt eller med fortsæt til udbredelse i videre kredse fremsætter udtalelser eller anden meddelelse ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

Kære læsere

Årets sidste Nyhedsbrev har kun et enkelt emne, nemlig den såkaldte racismeparagraf, § 266 b. Paragraffen har i årenes løb været til debat flere gange, således også i de seneste måneder, hvor kravet om paragraffens afskaffelse har lydt fra flere sider. Med dette lille nytårsnummer vil vi øge kendskabet til paragraffens historie, udvikling og konkrete anvendelse.

Godt nytår
Demos

Om racismeparagraffen (§ 266 b) og ytringsfriheden

Ytringsfriheden er et utvivlsomt gode og en borgerret. I løbet af det 18. århundrede vandt kravet frem i takt med borgerskabets fremvækst og opgør med aristokrati og enevælde. I løbet af det 19. århundrede blev den en del af en række landes forfatninger. Således i vor grundlov fra 1849, hvor bestemmelsen herom lyder sådan:

§ 77. Enhver er berettiget til på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene. Censur og andre forebyggende forholdsregler kan ingensinde på ny indføres.

At man skal stå til ansvar over for domstolene betyder, at der i forskellige love mm er bestemmelser, der begrænser ytringsfriheden.

Aktuel i den løbende debat er ligeledes § 78 om foreningsfriheden, og at foreninger kun kan opløses, hvis de er voldelige, og kun ved dom.

§ 266 b, kaldet racismeparagraffen

En af disse bestemmelser er § 266b ("Racismeparagraffen") i straffeloven. Bestemmelsen er en del af vor antidiskriminationslovgivning og ser sådan ud:

Den der offentligt eller med fortsæt til udbredelse i videre kredse fremsætter udtalelser eller anden meddelelse ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

Stk.2

Ved straffens udmåling skal det betragtes som skærpende omstændighed, at forholdet har karakter af propagandavirksomhed.

ISSN 1395-2854

Demos Nyhedsbrev redigeres af en gruppe. Ansvarlig overfor presseloven for dette nummer: Erik Jensen. Fotografier: **DOK-foto** (hvor intet andet er angivet).

Layout: Mediesyndikatet Monsun
Redaktionen afsluttet: 22. 12. 2002

Historien om den nuværende § 266 b

Den oprindelige - og anti-nazistiske - paragraf blev indføjret i straffeloven i 1939. Baggrunden var den stigende nazistiske hetz mod "ikke-ariere", specielt jøderne.

I bemærkningerne til lovforslaget dengang hed det bl.a.:

Under hensyn til de i nyeste tid opdukkende foreteelser som forfølgelser af racer, trossamfund m.v. foreslår man indførelse af forbud mod ved udspredelse af falske rygter og beskyldninger at forfølge eller ophidse til had imod enkelte grupper af den danske befolkning på grund af deres tro, afstamning eller kald. Injurie-lovgivningen er ikke fuldt ud tilstrækkelig til beskyttelse af de heromhandlede interesser ...

Siden da har håndhævelsen af racismeparagraffen altid været en balancegang mellem to menneskerettigheder, ytringsfriheden og en beskyttelse af minoriteter. Lovgivere og myndigheder har vægtet ytringsfriheden højest. Bestemmelsen har ikke begrænset folk i at give udtryk for deres holdninger. Men den har sat en – vid - grænse for ordvalget i debatten i *videre kredse*. Her skal der opretholdes et minimum af anstændighed. Som det hedder i en af dommene fra Vestre Landsret:

Det bemærkes, at tiltalte ikke herved findes at være afskåret fra på en saglig måde at deltage i samfundsdebatten.

Paragraffen er rettet mod *forhånende* og *nedsettende* hadpropaganda mod *en gruppe*, dvs en bestemt person-gruppe. Meddelelsen skal udbredes med *fortsæt* og være rettet mod *offentligheden* eller til *udbredelse i videre kredse*.

Den skærpende bestemmelse i stk. 2 kræver, at propagandakampaner skal være i form af *systematisk, intensiv eller vedvarende udbredelse af diskriminerende meddelelser*.

Paragraffen er **ikke** rettet mod diskussioner i familien, på gaden, i skurvognen eller på den lokale bodega. Her findes andre bestemmelser, der evt.

kan overtrædes. De begrænser også ytringsfriheden og nogle ytringer er gjort strafbare (som freds- og ærekrænkelser eller ifølge politivedtægtens paragraf 3 om fornærmelig optræden). Det skal bemærkes, at paragraf 266 b er også vendt mod *trusler*.

I efterkrigstiden var paragraffen ikke særlig brugt. Den blev først så småt nødvendig i 1960'erne som følge af et begyndende fremmedhad. Vi havde den første bølge af fremmedhad i 1969 og frem til 1973, hvor Anker Jørgensen-regeringen fik indført et indvandrerstop.

I forbindelse med Folketingets ratifikation af FN's konvention mod race-diskrimination i 1971 var ændringer i paragraffen i mere vidtgående retning nødvendig. Men ved ændringerne blev der taget forbehold. Der betonedes tilbageholdenhed med anvendelse af hensyn til ytringsfriheden og foreningsfriheden. Hvilket prægede og præger anklagemyndighedens praksis frem til i dag.

I 1987 skete der en udvidelse af paragraffen til også at omfatte **seksuel orientering**. Lovinitiativet kom fra det daværende VS-valgte medlem af Folketinget, Jørgen Lenger. I 1990 fik Landsforeningen for bøsser og lesbiske rejst en prøvesag mod en læserbrevsskribent, der bl.a. havde skrevet: "Homosex er den ækleste form for hor", og homoseksuelle blev sammenstillet med tyve og mordere. Ved landsretten stadfæstede en byretsdom, der gav foreningen halvt medhold. En anke til højesteret blev nægtet, så der findes ikke en principiel dom på området.

I 1995 blev paragraffen strammet idet det nu skal **betragtes som skærpende omstændighed, at forholdet har karakter af propagandavirksomhed**.

Ændringen var umiddelbart affødt af den folkelige mobilisering mod nazihusene i Kværns og Kollund og blev foreslået af daværende justitsminister Erling Olsen.

Ændringen blev vedtaget med bl.a. Enhedslistens stemmer. Forslaget skulle umiddelbart hindre at Danmark blev et center for nazisternes internationale operationer.

Den dybere liggende baggrund var

den stadig skarpere tone i debatten om flygtninge og indvandrere, der fulgte med deres stigende antal fra 1980'erne og frem.

Den skærpede tone blev flere steder fulgt op af racistisk hæværk og fysiske overgreb. Eller som rigsadvokaten skrev i sin Årsberetning for 1996:

Ændringen

skal også ses på baggrund af de stadig mere fremtrædende tendenser til intolerance, fremmedhad og racisme både i Danmark og udlandet.

Den anden bølge af fremmedhad begyndte i slutningen af 1970'erne, og varer stadig ved.

De første mange år opretholdt anklagemyndigheden sin tilbageholdenhed. Dog dømtes to fremskridtsfolk i 1980. Et Z-medlem af Dragør kommunalbestyrelse fik en bøde for at have skrevet, at **fremmedarbejderne . . . ødelægger vore unge med salg af narkotika for egen vinding.**

Og Fremskridtspartiets kandidat til Europaparlamentet, en kendt overdyrlæge, fik ligeledes en bøde for under EF-valgkampen at have udtalt **De formerer sig som rotter**. Seks år efter kunne Glistrup ustraffet gentage overdyrlægens ord. Og i 1990 kunne han ustraffet sige: **Danmark skal være muhammedanerfrit område på samme måde som Danmark er blevet tuberkulose- og poliofrit område.**

Tilbageholdenheden herskede, og kendte politikere fik ekstra lang snor, de fik et vist frispog. I 1980'erne og ind i 1990'erne faldt der ganske vist en del domme, men det var mest "landsbytosser" og paranoiske jødehadere, der blev dømt. I løbet af 1990'erne skærpedes kursen og det ser ud som om anklagemyndigheden langt om længe er ved at vågne op.

Blandt de dømte findes pæne, ældre studerende ved Århus Universitet og højrefløjspolitikere. Mogens Glistrup f.eks. blev endelig dømt for to år siden af Højesteret, og fik den hidtil strengeste straf efter § 266 b på syv dages betinget fængsel.

Hvor meget det skyldes års pres fra den anti-racistiske bevægelse – direkte, og indirekte gennem internationale organisationer som f.eks. FN's anti-racistiske komité – er svært at afgøre. Landsbytosserne dømmes fortsat, f.eks. blev to kandidater for Frem-

skridtpartiet dømt ved Byretten i Haderslev for overtrædelse af § 266 b i november 2001.

De havde om muslimer udtalt, at **de sorte yngler som rotter**".

I de sidste par år har anklagemyndigheden skærpet sin holdning. Statsadvokaterne er begyndt at tiltale højrefløjens politikere.

Tidligere afvistes sager mod f.eks. en Mogens Glistrup, nu er han dømt. Og Mogens Camre, MEP for Dansk Folkeparti, søges tiltalt sammen med et par andre politikere fra Dansk Folkeparti. Et par lokalpolitikere og fire ledere fra Dansk Folkeparti Ungdom er allerede dømte. De sidstnævnte oven i købet til betinget fængsel.

Som noget nyt er en person, der selv

Domme over Peter Neerup Buhl og Kaj Vilhelmsen

I august blev **Peter Neerup Buhl** ved Københavns Byret dømt for overtrædelse af racismeparagraffen. Han fik seks dagbøder à 500 kr. for tidligere, som kandidat for Fremskridtspartiet, at have anbefalet muhamedanere indfanget og sat i koncentrationslejre før hjemsendelse. Denne dom blev den 2. december skærpet i Østre Landsret til tyve dagbøder a 500 kr., idet udtalelserne nu blev anset som propagandavirksomhed.

Neerup Buhl søger om at kunne anke dommen til Højesteret.

Den Danske Forening skyndte sig allerede ved byretssagen at lægge afstand til deres eget tidligere styrelsesmedlems – og nuværende redaktør af Danskerens - udtalelser:

DDF er bekendt med, at en folketingskandidat for Fremskridtspartiet ved sidste valg anbefalede brug af koncentrationslejre til indhusning af afviste asylsøgere m.fl., der skal udsendes af landet. Dette har nu ført til en straffelovssag mod pågældende.

Foreningen tager skarpt afstand fra anbefalingen af en lejreform, som kun er alt for velkendt fra det 3. Rige. Såfremt kandidaten har anvendt ordet „koncentrationslejre“ i en anden betydning, er det alligevel tankeløst overfor de medborgere, der selv har været i sådanne.

Af DDF-erklæring af 13. august ved formanden Harry Vinter

ANKLAGESKRIFT [af 12.7.2001]

Kaj Vilhelmsen sættes herved under tiltale ved Københavns Byret til straf for overtrædelse af straffelovens § 266, stk. 2, jfr. stk. 1, til dels medvirken efter straffelovens § 23, ved om-

kring den 17. december 1999 at have medvirket til at udbrede en anonym artikel med overskriften „Bagom Islam“, idet den blev lagt ud på hjemmesiden www.Faelleslisten.dk/islam.html, som er registreret til tiltalte, og som han er ansvarlig for, idet udtalelserne i artiklen var truende, forhånende eller nedværdigende over for personer med muslimsk baggrund, og som på grund af udtalelsernes udbredelse og den vedvarende virksomhed med henblik på at påvirke meningsdannelsen havde karakter af propagandavirksomhed:

Her opregner statsadvokaten så en halv snes passager fra hjemmesiden, hvoraf vi citerer to:

Voldtægt af ikke-muhamedanske kvinder er så indgroet i den muhammedanske religion og kultur at det er en del af kulturen“.

Forfølgelse, slaveri, voldtægter og likvideringer af anderledes tænkende er derfor en del af den muhammedanske kultur.

I december 2001 faldt der dom. Kaj Vilhelmsen fra Fælleslisten mod Indvandring blev Københavns Byret blevet idømt en bøde på 6.000 kr. eller fængsel i 20 dage.

Kaj Vilhelmsen har tidligere fået en dom for trusler.

På Danskerens hjemmeside kommenterede næstformand Poul Vinther Jensen de to domme med ordene,

at Kaj Vilhelmsen og Peter Neerup Buhl blev dømt blot for at oplyse om islam og om, hvordan vi kan værges os mod denne kulturelle fascisme.

tilhører en minoritet, blevet dømt efter straffelovens § 266 b for trusler mod og forhånelser af en anden minoritet. Det er lederen af Hizb-ut-Tahrir i Danmark, Fadi Ahmad Abdel Latif, der i slutningen af oktober i år fik en dom på 60 dages betinget fængsel i Byretten for overtrædelse af racisme-paragraffen. Det er den hidtil hårdeste dom i Danmark i en sag om racisme.

Fadi Ahmad Abdel Latif havde oversat og i marts måned omdelt en løbeseddel, der blandt andet indeholdt en overskrift med ordene:

Dræb dem, hvor end I finder dem, og fordriv dem, hvorfra de fordrev jer.

Hvilket er et koran-citat, som omhandler jøderne. Efter citatet kom en række grove beskyldninger mod jøder. Løbeseddelen lå også længe på Hizb-ut-Tahrirs hjemmeside.

Fadi Ahmad Abdel Latif ankede dommen med det samme. Rigsadvokaten havde i nogen tid overvejet et forbud mod Hizb-ut-Tahrir, men vil nu afvente landsrettens afgørelse.

Paradoksalt nok havde Dansk Folkepartis retspolitiske ordfører Per Dalggaard i en Folketingsdebat i maj måned givet udtryk for, at det var godt, at politiet forsøgte at ramme Hizb-ut-Tahrir gennem racismeparagraffen.

En paragraf, Dansk Folkeparti nogle måneder i forvejen selv havde foreslået afskaffet.

Eksempler på andre begrænsninger i ytringsfriheden, foruden § 266 b

Injurielovgivningen:

§ 267. Den, som krænker en andens ære ved fornærmelige ord eller handlinger eller ved at fremsætte og udbrede sigtelser for et forhold, der er egnet til at nedsætte den fornærmedes i medborgeres agtelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 mdr.

§ 267 har siden slutningen af 1980'erne været brugt flittigt af Den Danske Forening. Specielt har det været den tidligere og mangeårige formand Ole Hasselbalchs foretrukne metode til at begrænse sine modstanderes ytringsfrihed. Pia Kjærsgaard har også anvendt den systematisk mod folk, der har kaldt hende racist.

Venstre-fløjen har også benyttet bestemmelserne, og i begyndelsen af 90'erne fik Den Danske Forening og

dens ledende medlemmer selv en række injurie-domme, der gik dem imod.

Og i 1998 anlagde den daværende ungdomsorganisation Rebel en injurie-sag mod Dansk Folkepartis pressechef Søren Espersen.

Han havde i en leder i Dansk Folkeblad bl.a. kaldt Rebel for **Terrorister af værste skuffe og Mussolinis ægte nulevende arvtagere.**

I juni 1999 blev hans beskyldninger kendt ubeføjede og retten kendte pressechefen skyldig i overtrædelse af straffelovens injurieparagraf.

I samme nummer af Dansk Folkeblad fik Enhedslisten også det glatte lag, men arbejdsudvalget valgte at ignorere skrivelserne og undlod at rejse injurie-sag mod Søren Espersen.

Vi vælger ikke at spilde tiden på noget så dumt udtalte Line Barfod i maj 1998 til Socialisten Weekend.

Politivedtægtens paragraf 3 om fornærmelig optræden.

Bestemmelsen er flere gange brugt af anklagemyndigheden, hvis betingelserne for at bruge § 266 b ikke er til stede. I 1996 anbefalede rigsadvokaten en øget anvendelse af bestemmelsen, men om dette er sket véd vi ikke.

Pressenævnet.

Skal vogte over god presseskik, men lægger stor vægt på ytringsfriheden. Ole Hasselbalch forsøgte også at føre politik via Pressenævnet. Men efter en række kendelser, der gik ham og Den Danske Forening imod opgav han det og udgav et skrift om sine fortrædeligheder.

I foråret kritiserede Pressenævnet Jyllands-Posten for at have oplyst, at to søstre, som overfaldt en dansk pige, var somaliere.

Pressenævnet fandt, at pigernes nationalitet var irrelevant for sagen og mente, at Jyllands-Posten ved at have oplyst herom havde tilsidesat god presseskik. Kendelsen vakte en del postyr på højrefløj, bl.a. udtrykte statsminister Fogh Rasmussen sin uvilje.

Og sidst, men slet ikke mindst:

Begrænsninger i lønmodtageres ytringsfrihed

i f.eks. Funktionærloven, tjenestemandsbestemmelserne og i kontrakterne for mange kontraktansatte.

Det er bestemmelser, der i udstrakt grad

begrænser lønmodtageres ytringsfrihed og som burde revideres.

Og udspillet kunne passende være kommet, da der evt. var parlamentariske muligheder for at få en sådan revision gennemført.

Lad os ikke glemme kravet, når Folketingets sammensætning igen bliver bedre, og ikke er rent højre-borgerligt. Sammenfattende kan vi belyse vor holdning ved at citere Jørn Vestergaard, lektor i strafferet ved Københavns Universitet. Han udtalte til Politiken ved starten af Dansk Folkepartis kampagne:

En ophævelse af paragraffen vil være det samme som at markere, at nu er der frit spil. Jeg ved godt, at der er nogen der ikke bryder sig om signallovgivning, men det skulle da være et fattigt samfund, som ikke vil sende signaler gennem den.

Med andre ord:

Vi skal ikke udvide ytringsfriheden derud, hvor vi indfører forhånelseret på bekostning af en vis mindretalsbeskyttelse.

Yderligere eksempler på forbudte udtalelser eller andre meddelelser

- * Vammelt ulækkert perkersvin.
- * De sidder for narko alle perkere.
- * Efter min mening er jøderne snarere blevet behandlet for humant end det modsatte. Den fejl må vi aldrig gøre igen. Vi er knyttet sammen af viljen . . . til at virkeliggøre førerens værk.
- * Jødesvin; jøderotter; jødehyæner.
- * Sorte svin.
- * Sådan et sort svin skal holde kæft og rejse hjem.
- * Alle negre skulle skydes.
- * Den kultur disse unge kommer med, er efterhånden tyveri og drab, når de ikke kan få deres vilje, eller voldtægt.
- * Jeg har intet mod perkere, tyrkere og sorte, bare de bliver i træerne og holder deres kæft. Der skulle være to haller inde i lufthavnen . . . den ene skulle være for dem, der ville forlade landet med det samme, og den anden skulle være for dem, der ville blive – de skal bare lige gennem et gaskammer først.